

PM Rotel I (Dnr KS 2018/1775)

Framtidens specialistsjuksköterska - ny roll, nya möjligheter (SOU 2018:77)

Remiss från Utbildningsdepartementet

Remisstid 11 mars 2019

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i promemorian.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Anna König Jerlmyr anför följande.

Ärendet

Regeringen beslutade den 20 juli 2017 att utse en särskild utredare med uppdrag att se över specialistsjuksköterskeutbildningen. I betänkandet Framtidens specialistsjuksköterska - ny roll, nya möjligheter (SOU 2018:77) lämnar utredningen förslag på flera åtgärder som sammantaget ska förbättra kompetensförsörjningen av specialistsjuksköterskor.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, äldrenämnden, Farsta stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd och Norrmalms stadsdelsnämnd. Samtliga har inkommit med konstrosyttranden förutom Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd som inte har inkommit med svar.

Stadsledningskontoret bedömer att utredningens förslag samlat kan förbättra kompetensförsörjningen avseende specialistsjuksköterskor. Stadsledningskontoret är positivt till förslagen om att införa en ny yrkeslegitimation i form av avancerad klinisk specialistsjuksköterska och de föreslagna förändringarna i utbildningen.

Äldreförvaltningen ställer sig positiv till utredningens förslag att införa avancerad klinisk specialistsjuksköterska som ett nytt reglerat yrke, men vill särskilt lyfta fram äldreomsorgens behov av specialistsjuksköterskor.

Farsta stadsdelsförvaltning menar att ledarskapet i utförarverksamheter är av sådan central betydelse för personal- och kompetensförsörjning, rekrytering samt tillvaratagande av befintlig kompetens i verksamheterna att detta område med fördel hade kunnat belysas ytterligare i Betänkande av Utredningen om specialistsjuksköterskeutbildning och vissa andra hälso- och sjukvårdsutbildningar.

Norrmalms stadsdelsförvaltning ser positivt på att förändra specialistutbildningen då det förhoppningsvis leder till att fler sjuksköterskor vill vidareutbilda sig, och att verksamheterna kan styra specialistkompetensen till de områden som verksamheten

har behov av. Positivt är också att man vill införa en ytterligare specialistnivå utöver specialistsjuksköterska.

Mina synpunkter

Specialistsjuksköterskor spelar en viktig roll i att säkerställa att vården och omsorgen som ges inom hälso- och sjukvården är av god kvalitet. Detsamma gäller inom äldreomsorgen, som är beroende av specialistkompetens för att kunna möta behoven hos en åldrande befolkning som lever allt längre. Att öka yrkets attraktivitet genom att förändra specialistutbildningen kan leda till att fler sjuksköterskor väljer att vidareutbilda sig. Jag delar därför stadsledningskontorets bedömning att utredningens förslag kan förbättra kompetensförsörjningen avseende specialistsjuksköterskor och ser positivt på detta.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Stockholm den 21 februari 2019

ANNA KÖNIG JERLMYR

Bilaga

Framtidens specialistsjuksköterska – ny roll, nya möjligheter (SOU 2018:77)

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden Olle Burell, Emilia Bjuggren och Jan Valeskog (alla S) och borgarrådet Clara Lindblom (V) enligt följande.

Socialdemokraterna ställer sig positiva till många förslag i utredningens betänkande, bland annat till förslaget om den nya yrkesrollen i avancerad klinisk sjuksköterska. Däremot är vi kritiska till att förslaget inte omfattar en magisterutbildning eller innehåller krav på yrkeslivserfarenhet. Dessutom borde hemsjukvården ges större utrymme i betänkandets förslag då allt mer vård i framtiden kommer att förläggas till patienternas hem och bostäder.

Kommunstyrelsen

Särskilt uttalande gjordes av Olle Burell, Emilia Bjuggren och Jan Valeskog (alla S) och Clara Lindblom och Torun Boucher (båda V) med hänvisning till Socialdemokraternas och Vänsterpartiets gemensamma särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

Regeringen beslutade den 20 juli 2017 att utse en särskild utredare med uppdrag att se över specialistsjuksköterskeutbildningen. I betänkandet Framtidens specialistsjuksköterska - ny roll, nya möjligheter (SOU 2018:77) lämnar utredningen förslag på flera åtgärder som sammantaget ska förbättra kompetensförsörjningen av specialistsjuksköterskor.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, äldrenämnden, Farsta stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd och Norrmalms stadsdelsnämnd. Samtliga har inkommit med konstrosyttranden förutom Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd som inte har inkommit med svar.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 17 januari 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret bedömer att utredningens förslag samlat kan förbättra kompetensförsörjningen avseende specialistsjuksköterskor. Stadsledningskontoret är positivt till förslagen om att införa en ny yrkeslegitimation i form av avancerad klinisk specialistsjuksköterska och de föreslagna förändringarna i utbildningen.

Stadsledningskontoret vill även framhålla behovet av specialistsjuksköterskor inom äldreomsorgen och hemsjukvården för personer med funktionsnedsättning som bor i gruppboende eller har daglig verksamhet enligt LSS för att säkerställa god kvalitet och nära koppling till forskningen. Det är viktigt att bibehålla och utveckla en sådan specialistkompetens, särskilt med anledning av att det framtida behovet av specialistsjuksköterskor för vården av äldre kommer att öka med den åldrande befolkningen.

Det är arbetsgivaren som ansvarar för kompetensförsörjning, arbetsmiljö och kompetensutveckling, vilket framgår i utredningen. Attraktiviteten för specialistsjuksköterskeyrket kan öka om roll och uppdrag tydligare skiljs från ordinarie sjuksköterskor. Stadsledningskontoret anser vidare att det är viktigt att skapa förutsättningar för fort- och vidareutbildning för att utvecklingen inom vården ska kunna följas. En högre akademisk utbildning bidrar till vetenskapligt förhållningssätt och fördjupade kunskaper inom vårdvetenskap. Detta kommer hela verksamheten till godo och kan öka attraktiviteten för att arbeta inom hälso- och sjukvården, dels för att det innebär karriärmöjligheter, dels för att det bidrar till verksamhetsutveckling.

Stadsledningskontoret anser att det är viktigt att förutsättningarna för VFU är tydliga och att vårdgivaren tillförs resurser för utbildning och stöd för handledare. Kontoret delar utredningens uppfattning att VFU-ersättningen bör genomgå en översyn för att säkerställa rätt nivå och att lärosätena justerar ersättningen till vårdgivarna i samma utsträckning som utbildningsersättningens ökning.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att remissen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Äldreförvaltningen

Äldreförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 29 januari 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Äldreförvaltningen ställer sig positiv till utredningens förslag att införa avancerad klinisk specialistsjuksköterska som ett nytt reglerat yrke, men vill särskilt lyfta fram äldreomsorgens behov av specialistsjuksköterskor.

Specialistsjuksköterskan har en viktig roll i äldreomsorgen för att säkerställa god kvalitet och knyta forskningen närmare verksamheten. En högre akademisk utbildning bidrar till ett vetenskapligt förhållningssätt och fördjupade kunskaper inom vårdvetenskap. Äldreförvaltningen anser att det är viktigt att bibehålla och utveckla en sådan specialistkompetens inom äldreomsorgen.

Det är viktigt att det finns en tydlig roll för specialistsjuksköterskan som skiljer sig från ordinarie sjuksköterskor och att cheferna är insatt i specialistsjuksköterskans roll och kompetens. Detta kan bidra till ett ökat intresse hos sjuksköterskor att arbeta inom äldreomsorgen.

Specialistkompetens krävs i allt högre grad inom allt fler områden framförallt inom äldreomsorgen. Med en åldrande befolkning som lever allt längre och med flera sjukdomar ser äldreförvaltningen stora framtida behov av specialistsjuksköterskor när det gäller vården av äldre. Arbetsgivarens ansvar för kompetensförsörjning, arbetsmiljö och kontinuerlig kompetensutveckling av medarbetarna understryks i utredningen, vilket äldreförvaltningen också ser vikten av. Äldreförvaltningen anser att det är viktigt att skapa förutsättningar för de sjuksköterskor som idag arbetar inom äldreomsorgen att kunna genomgå den av utredning föreslagna specialistutbildningen.

Jämställdhetsanalys

Detta tjänsteutlåtande har inte bedömts ha någon påverkan på förhållandet mellan könen eller jämställdhet.

Farsta stadsdelsförvaltning

Farsta stadsdelsförvaltningen tjänsteutlåtande daterat den 11 januari 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Ledarskapet i utförarverksamheter är av sådan central betydelse för personal- och kompetensförsörjning, rekrytering samt tillvaratagande av befintlig kompetens i verksamheterna att detta område med fördel hade kunnat belysas ytterligare i *Betänkande av Utredningen om specialistsjuksköterskeutbildning och vissa andra hälso- och sjukvårdsutbildningar*. Farsta stadsdelsförvaltning anser att ledarskapet i utförarverksamheter är centralt för att fullgöra skyldigheter enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) i form av kvalitetssäkring och utveckling av verksamheter.

För att kunna förbättra kompetensförsörjningen och tillvarata kompetensen hos specialistsjuksköterskor, så som det beskrivs i betänkandet, menar Farsta stadsdelsförvaltning att det finns behov av bättre möjlighet till att stärka chefers kunskap om specialistsjuksköterskans kompetens. Denna kunskap ska syfta till att chefer får bättre förutsättningar för att bedöma, följa upp och utvärdera specialistsjuksköterskans kompetens och tillämpning av specialistkunskaper i verksamheterna.

Norrmalms stadsdelsförvaltning

Norrmalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 21 januari 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Uppdrag och syfte med utredningen är att göra en översyn av specialistsjuksköterskeutbildningen, den framtida utbildningen behöver möta hälso- och sjukvårdens förändrade behov. Förvaltningen välkomnar initiativet.

Utredningen visar på att åtgärder behövs både på kort och lång sikt. Förändringar behövs när det gäller de bestämmelser som styr hälso- och sjukvården och högskolan. Vårdgivare behöver i större utsträckning omhänderta specialistsjuksköterskans kompetens då man är överens om att specialistsjuksköterskan har en central roll för att kunna erbjuda en vård av hög kvalitet. Utredningen ger också förslag som vårdgivarna kan vidta för att öka specialistsjuksköterskeyrkets attraktivitet till exempel definiera specialistsjuksköterskans arbetsuppgifter och ha en lönedifferentiering.

Att förändra specialistutbildningen ser förvaltningen som positivt då det förhoppningsvis leder till att fler sjuksköterskor vill vidareutbilda sig, och att verksamheterna kan styra specialistkompetensen till de områden som verksamheten har behov av. Positivt är också att man vill införa en ytterligare specialistnivå utöver specialistsjuksköterska. Det föreslås att en yrkesexamen som avancerad klinisk specialistsjuksköterska införs, denna yrkesroll förväntas leda till ökad vårdkvalité för patienterna genom fördjupade kunskaper inom både medicinsk vetenskap och vårdvetenskap.

Patientens behov blir mer komplexa och avancerade och kräver mer specialisering vilket kan verka rimma illa med förslaget som anger färre inriktningar inom yrket specialistsjuksköterska. Men ur ett annat perspektiv kan färre styrda inriktningar verka till att verksamheterna själva får avgöra sitt behov av kompetens, det vill säga av specialistsjuksköterska med särskilt område för specialisering. Ett stort ansvar hamnar då på att verksamheten ligger i framkant och inventerar och planerar sitt behov av kompetens och specialistsjuksköterska. Verksamheterna behöver aktivt arbeta med en kompetensutvecklingsplan utifrån sitt ledningssystem.

Pensionärsrådet har tagit del av remissyttrandet och tillstyrker detsamma utan förändringar.